

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Address: The Provincial Library, Cor. Fritchard Ave. and Mc Winnipeg, Man., Canada.

Address: Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Конференція між Англією і Радянським Союзом розпочалася

ПРЕМ'ЄР РАМСЕЙ МЕКДОНАЛД ОТВОРИВ БРИТІЙСЬКО-РАДЯНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ГОЛОВА РАДЯНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ РАКОВСЬКИЙ ЖДАЄ РЕВІЗІЇ ВЕРСАЛЬСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Каже, що розоруження мусить бути переведене до як найдалше йдучих границь і радянське правительство готове співділати в цім напрямі.

ЛОНДОН, 15. квітня. — Конференція між Великою Британією і Союзом Радянських Соціалістичних Республік розпочалася тут вчора в міністерстві закордонних справ. Конференцію отворив прем'єр Рамсей МекДоналд, який стоїть на чолі британської делегації. У відповідь на привітання МекДоналда промовляв Християн Раковський, голова радянської делегації.

В своїй промові прем'єр МекДоналд підкреслює, що англо-радянська конференція в справі довгів в жадній спосіб не змінює факту, що Велика Британія визнає С.Р.С.Р. без застережень. Прем'єр на чергові точки, що мають обговорюватися на конференції, як слідує:

- 1) Ліквідація старих довгів.
- 2) Обговорення і евентуальна зміна існуючих англо-російських договорів.
- 3) Встановлення мирних зносин між Великою Британією і Союзом Рад. Соц. Республік.

МекДоналд остеріг також радянських делегатів, щоби вони не замишляли пропагандою підчас свого побуту в Лондоні. При цім він заявив, що таке саме жадання він поставив би кожній політичній мисі, що приїхала би до цього краю.

Відповідаючи на привітання промову МекДоналда, голова радянської делегації Раковський обговорив англо-радянські відносини навіть ширше, як це зробив британський прем'єр. В своїй промові радянський представник клав натиск на справу будущего мира в Європі і конечність розоруження. Він запевнив Британію, що Союз Рад. Соц. Республік бажає тісних фінансових і торговельних зносин з Великою Британією. Всі важні питання, включаючи питання довгів, сказав він, мусять бути погоджені і старі договори між обом країнами переглянені.

В своїй промові Раковський висловив погляд, що ріжні "мирові" договори лише збільшили національну ворожнечу, та заявив, що ніколи передим людський ум не був так занятий вишукуванням средств для нищення. Тому розоруження мусить бути переведено до найдалше йдучих границь і радянське правительство є готове співділати в цім напрямі.

Як перше усліва до встановлення трітнього мира, Раковський домагався ревізії Версальського договору і інших договорів з ним звязаних.

Раковський заявив, що радянська делегація є не лише надієна дуже широкими правами, але й повними політичними повноваженнями підпринмати кроки при вських важних вирішуваннях.

В своїй промові Раковський пригадав також прем'єрові МекДоналду, що попередне британське правительство брало участь в чужинських інтервенціях в Радянських Республіках.

Заступником голови британської делегації є Артур Понсонбі, підсекретар закордонних справ. Він і Раковський умовилися відбутти приватну сесію, на якій мається виробити програма конференції. Після того публіку буде повідомляти про від конференції лише через комунікати видані для преси.

Радянська нота була вислана у відповідь на ноту французького прем'єра Пуанкаре, в якій він, під покривом гуманності, просив о помилування для засуджених шпівнів.

Радянський комісар закордонних справ Ю. Чічерін. Він заявив, що Франція повинна супроти С.Р.С.Р. ворожий акт. Вислана нота Пуанкаре протиправна найелементарнішою пошануванню суверенітету інших країв.

"Що брав, французькому правительству є добре відома злочинна робота київських об'язкованих", писав Чічерін.

"Позаяк ці київські шпівни були в контакті з французькою контррозвідкою, тому Франція старается тепер охоронити своїх власних шпівнів під маскою гуманності. Це є ворожим актом. Він приходить в додатку до інших ворожих актів, як от, приміром, санкціонування Францією анексії Бессарабії Румунією і недопущення до китайсько-радянського порозуміння. Радянське правительство дивується, що французьке правительство не зважає на почування, які викликають його вчинки серед російських мас, що не забули своїх терпін та шкід, спричинених французькими інтервенціями. Тепер вони бачуть, що французьке правительство, всупереч иншим західним державам, продовжає свою ворожу політику супроти Радянського Союзу. Радянське правительство легковажить спроби вмишуватися в компетенцію радянських судів, однак пильно слідує за акцією Франції. Нота кінчиться заявою, що

НА ПОМІЧ НАШІЙ ПРЕСІ!

УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗОВАНІ РОБІТНИКИ В ВІННІПЕГУ СФОРМУВАЛИ КОМІТЕТ ДЛЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ МАЙСЬКОЇ КАМПАЇ.

Минулої неділі відбулося в Укр. Роб. Домі в Вінніпегу перше засідання комітету для переведення майської кампанії, який складається з представників таких українських робітничих організацій: відділу У.С. Р.Л.К., відділу Стів. У.Р.Д., відділу Р.З.Т. і відділу Секції Жінщин-Робітниць. В комітет входять також редакційний персонал і адміністратор "Укр. Роб. Вістей" і "Робітниця", режисер Драм. Гуртка і дрігенти хору й оркестр при Укр. Роб. Домі.

Комітет ухвалив устроїти слідуєчі підприємства в місяці маю на допомогу нашій пресі:

В суботу 3. мая — відома драма М. Ірчана "Двадцять".

В неділю 4. мая — величавий концерт-мітинг при участі музикально-співачьких сил при Укр. Роб. Домі.

В суботу 10. мая — "Юрко Добуш", відома драма з гуцульського життя.

В неділю 11. мая — величавий концерт хору і мажорольних оркестр, вечір пісн славного українського композитора Леонтовича.

В суботу 17. мая — надзвичайно смішна і не грана ще в Укр. Роб. Домі комедія "Жонатий Мефістофель".

В неділю 18. мая величавий концерт симфонічної оркестри при участі инших музикально-вокальних сил при Укр. Роб. Домі.

В суботу 24. мая — нова штука, не грана ще в Вінніпегу — "Гроші".

В неділю 25. мая — концерт-мітинг.

В суботу 31. мая — нова драма М. Ірчана, дотепер ще ніде не грана, "Родина Шткарів".

В середу 28. мая — велика розігрівка цінних річей.

Як ми зазначили на початку, цю кампанію буде керувати спеціальний майський комітет, який виділив з себе слідуєчі підкомітети:

Концертний — з чотирох членів; для вистави штук — з п'ятиох членів; для збирання передлатинки і пресового фонду — з чотирох членів; для переведення розігрівки — з трох членів; фінансовий — з трох членів.

Подрібний план праці виробляється на спільнім засіданні, а підкомітети переводять його в життя при помочі членів робітничих організацій, що існують при Укр. Роб. Домі.

Ставлячи своїм завданням придбати як найбільше передлатинки для "Укр. Роб. Вістей" і "Робітниця" та зібрати як найбільше пресового фонду, комітет одночасно доложит всі старань, щоби познайомити українські трудові маси в Вінніпегу зі значінням робітничої преси. Для цього буде виголошено ряд лекцій про пресу і її значіння.

В звязку з цю кампанією, комітет виставить в місяці маю найкращі драматичні твори і дасть найкращі концерти. Цим комітет має на думці впоїти в українські трудові маси любов до штуки й пісн, до того, що ми називаємо мистецтвом. І комітет вірить, що він своєю працею злучит довкола себе не тільки українські трудові маси міста Вінніпегу, але послужить взірцем та заохотою до праці на цім полі всім українським робітничим і фермерським організаціям в Канаді.

Товариші і товаришки по цій Канаді! Сформуйте негайно подібні комітети в своїх місцевостях! Злучіть свої сили на допомогу своїй пресі! Забезпечіть її на тяжкі літні місяці!

УВАГА: Із засідань в цій програмі театральних творів у видавничстві "У.Р.В." можна набути лише "Двадцять" і "Юрко Добуш" (в ограниченім числі примірників). Трох инших творів у нашім видавничстві набути не можна, тому просимо за ними не звертатися.

радянське правительство є переконане, що "переважуюча більшість французького населення примусить своє правительство ступити на дорогу порозуміння з Союзом Рад. Соц. Республік".

ВАНДЕРВЕЛЬДЕ СЛІДОМ ПУАНКАРЕ. Лідер бельгійських соціал-патріотів Вандервельде і собі помалював за французьким прем'єром Пуанкаре. Оної він поставив в парламенті резолюцію, щоби бельгійське правительство вислало протест проти засуду контрреволюціонерів в Ківі.

Цікаво знати, де були Пуанкаре і Вандервельде тоді, коли польські вани замучили у Львові Ольгу Бессарабову без ніякого суду?

БУВ. МІНІСТЕР ОНТЕРІО В ПОЛУДНЕВІЙ АВСТРАЛІЇ УТВОРЕНО РОБІТНИЧЕ АРЕШТОВАНИЙ, ПРАВИТЕЛЬСТВО.

ТОРОНТО, 15. квітня. — Пітер Смит, провінціальный скарбник Онтеріо підчас фермерсько-робітничого правління 1919—1923 рр., зівстав вчора арештований за конспірацію з наміром обкрати онтерійське правительство.

Смита арештовано після того, як він за порадою свого адвоката відмовився складати зізнання перед парламентарною комісією публичних рахунків, яка покликана його на переслухання в звязку з викритими скандалами в провінціальный касі за часів його урядования.

Після сімох годин ув'язнення, Смита освободжено за зложенням бейлу в сумі \$100.000. Він має ставитися в поліційнім суді за 8 днів.

4 КАНДИДАТИ В 1. ВАРДІ У ВІННІПЕГУ.

Дня 25. квітня відбудеться в першій варді в Вінніпегу вибори алдермана, які спричинила смерть ала. Герберта Грея. На опорожене місце номіновано чотирох кандидатів: один робітничий і трох буржуазних. Робітничим кандидатом є Гері Дейвіс, який кандидує з рамени Независимої Партії Праці. Буржуазними кандидатами є: Р. Дж. Шор, В. Е. Миллер і Т. Факс-Дісент.

ТРОЦЬКИЙ ПРО СУЧАСНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

МОСКВА, 15. квітня. — Промовляючи на конференції в Тіфлісі перед своїм виїздом до Москви, народній комісар війни Лев Троцький сказав, що Союз Рад. Соц. Республік є тепер сильніший, як був колись передим.

Відносно спору з Румунією ізза Бессарабії Троцький заявив, що С.Р.С.Р. займе вицікуоче становище. Двері для мирного поагодження справи все ще є частинно отворені. Однак він не може сказати, що ніколи не буде війни.

На думку Троцького Франція, піддержуючи Румунію і Польщу проти Радянського Союзу та стараючися привести до розриву між С.Р.С.Р. і Туреччиною, віаіграє ганебну роль.

Однак, заявив Троцький, французський прем'єр Пуанкаре побачить, що він перечекався.

Говорячи про переговори між С.Р.С.Р. і Великою Британією Троцький заявив, що радянська делегація поможе скріпити становище робітничого правительства у Великій Британії через заклочення з ним безпосереднього економічного договору.

СНІЖНА ЗАМЕТЬ І ГРОМИ У ВІННІПЕГУ.

В середу 16. квітня у Вінніпегу падав густий сніг як серед лютої зими і рівночасно — треміло і блискало як серед літа. Було це між 11 і 12 год. перед полуднем. Сніжна заметіль і гук грому та блискавка робили дивне і приємне вражіння.

БЕРЛІН, 15. квітня. — Міністер справедливости Геммінгер сьогодні зрезигнував.

ЕДЕЛЕГІД, Австралія, 16. квітня. — Правительство Полуудневої Австралії з прем'єром сер Ф. Н. Бервелом зрезигнувало в суботу. Провідник Партії Праці Ган отворив нове министерство, яке буде мати в парламенті 26 робітничих послів на всіх 46.

Ган остає прем'єром і буде сповняти на разі обовязки скарбника і міністра ірїгації та репаратіції.

РОБІТНИКИ ПОБИДИЛИ ПРИ ВИБОРАХ.

БРИСБЕЙН, Австралія, 15-го квітня. — Вибори в місті і на передмістях закінчилися великою побідою для робітничих кандидатів.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПОВАЛИЛА ДВА УРЯДИ.

МЕЛБОРН, Австралія, 15-го квітня. — Министерство сер Г. Н. Бервела в Полуудневій Австралії і сер Джеймса Мичела в Західній Австралії зрезигнували в понеділок. Уступлення цих министерств є наслідком недавніх стейтових виборів, які надали Партії Праці більшість посольських місць в обох парламентах.

В Західній Австралії робітники здобули 26 місць зі всіх 50; решта 24 місць зістали розділені між три буржуазні партії, з котрих правительствена партія дістала лише 10 місць.

В Полуудневій Австралії робітники здобули 26 місць зі всіх 46; правительствена ліберальна партія дістала 18 місць.

БРИСБЕЙН, Квінсленд, Австралія. — В Квінсленд ухвалено закон, яким заводиться 44-годинний тиждень праці. Між иншими законами, які ухвалено в користь робітників, є закон про збільшення винагородження для робітників підчас нещасливих випадків і слабостей.

ВЕЧЕР СМІХУ! — — — **ВЕЧЕР СМІХУ!**

СТАРАННЯМ ВІДДІЛУ ЖЕНЩИН-РОБІТНИЦЬ ПРИ СТОВ. УКР. РОБІТНИЧИЙ ДІМ У ВІННІПЕГУ

устроюється

В СУБОТУ, ДНЯ 19. КВІТНЯ Ц. Р.

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧИМ ДОМІ У ВІННІПЕГУ

ВЕЧЕР СМІХУ

Програма:

Програма багата і до безтями смішна. Хто має охоту насміятися і триматися шій час за життя, хай приїде в суботу, 19. квітня до Укр. Роб. Дому, бо такого вечеру сміху — такої okazji не скоро можна буде побачити. Беріть з собою мошні позси.

В програмі вечеру сміху беруть участь особи, з виступів котрих ви вже нераз мали нагоду насміятися і вони тепер докладають своїх сил, щоби ви насміялися раз, але гаразд. Хто не приїде, той не побачить і не буде мати з чого сміятися, а опісія буде жалувати. Бо так таню насміятися то варта кому не треба.—Отже приходіть всі!

ЦІНА ТИКЕТІВ ЛИШЕ 40 І 27 ЦЕНТІВ.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ПРИХОДІТЬ ВСІ! — — — ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО!

СТАРАННЯМ ДРАМАТИЧНО-СПІВАЧЬКОГО ГУРТКА ПРИ ВІДДІЛІ СТОВ. У.Р.Д. В ВІННІПЕГУ

устроюється

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20. КВІТНЯ

В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

КОНЦЕРТ

ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛІЙНИМИ ДАТКАМИ

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО НА ОЗНАЧЕНІЯ ЧАС!

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20. КВІТНЯ О ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНИ

відбудеться в Укр. Робітничім Домі в Іст Килдонан

З А Б А В А.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень:
 у вівторок, четвер і суботу.
 Видає Стіваришення "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ДЖЕНТЕЛМЕНИ ЧИ ЗВИЧАЙНІ ЗЛОДІ.

В зв'язку з викриттям в провінції Онтаріо зловживання провінціоальними гримами, про що ми вже писали в нашій газеті, арештовано в'єрті б'юшого провінціоального міністра-касієра Пітера Смита. Присидів він около сім годин в "козі", а відтак випущено його на волю за запорукою в сумі сто тисяч доларів, на половину якої він сам "спромігся", а другу половину зоджали його приятелі. За цим першим може поспідувати арештовання й інших осіб, що замінані в це "бізнесове" діло. Кажемо "можє", бо власті взагалі не поспідувають з потиґненням до відвічальності виновників. Колиб це була справа з робітниками або незалежними фермерами, то було б инше діло. Коли приловлять нещасного нуджара, що може й примушеної часом голодом і нуждою взяти в склепі бохонєць хліба або одєжину, то його не милують: ташать зараз до тюрми і судять на місяці або й літа за крадіж, як злодія. А тут справа не з робітниками або фермерами, але з панамі міністрами, провінціоальними та банковими урядниками. То-ж, знаєте, як наша пословиця каже: "крук крукови оєчє не видобє".

До цих панів відношення зовсім инакше. Их виники навіть називають не злодійством, тільки "нерегулярностями в рахунок". А самих очевидно виновників так і звуть "джентелменами". Оєь прочитайте, як гарно, по джентелменськи висловлюється про них прем'єр провінції Онтаріо Ферґусон в своєму провінціоальному парламенті:

"Це правда, — каже він — що в кількох департаментах були нерегулярності. З земельного і лісового, два джентелмени десь вихали з значними фондами. Одного привезено назад. В провінціоальнім департаменті фінансів двох джентелменів суспендовано. В департаменті шляхів зовсім подібне положення".

Отже-ж бачиш, читачу, що тут справа не з якимсь злодієм, а з джентелменами. Коли бідак вкраде щонебудь на вартість двайцять п'яти центів, то це безсумнівно злодійство і його називають злодієм. Коли-ж пан вкраде хочби й яку велику суму, або рівноцартє ій добро, то це просто "нерегулярність" в найгіршому разі "дефравдація", а він собі "джентелмен".

Оєь буржуазна так звана "справедливість", це буржуазна "мораль". І всі закони той буржуазної "справедливості" і "моралі" писані тільки для бідаків, для працюючої класи. Вони не обовязують буржуазі, яка їх створила. Це не те, що в Радянських Рєспубліках, де своїх (комуністів) десять разів стрігше переслідують і карають за всякі проступки і злочинства, чим чужих (тоб-то безпартійних). Причини цієї різниці очевидні в буржуазних країнах переслідуються і карається строго тих, що посягнуть на добро буржуазії і переступлять закон святої приватної власності, а в радянських рєспубліках карають всіх тих, що посягають на добро і права трудових мас, а стрігше всіх карають комуністів, бо ці свідомо взяли на себе обовязок служити інтересам працюючих і бути для них взірцем в громадському життє. Отже й "справедливість" та "мораль" там зовсім инша чим в буржуазних країнах. Злодієство там так і звється просто злодійством, а ті, що крадуть громадське добро, звуться не "джентелменами" а таки просто злодіями. Хо то має в цім слушність — розберіть самі.

УКРАЇНСЬКЕ ПАНСТВО В ЗГОДІ З КАТАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Відколи Антанта своїм актом з 14. марта 1923 р. остаточно віддала Східну Галичину польській шляхті, українські дрібно-буржуазні патріоти, що ті Антанти покланялися і здалася на її волю, погодилися з її рішенням та з польсько-шляхетськими і румунсько-боєвськими катями українського трудового народу. І то так на західних українських землях під Польщею та Румунією, як на еміґрації, а також і на цім континенті. Дивуватися цьому нема шо. Для української дрібної буржуазії завжди було два шляхи до вибору: з Радянськими Рєспубліками і революційними трудовими масами всіх країн проти буржуазії польської, румунської і всіх інших країн, або-ж з буржуазією проти революційних трудових мас. Засліплена буржуазною ідеологією українська дрібна буржуазія увесь час йшла з буржуазією, тоб-то з світовою реакцією проти соціальної революції і дурна українські трудові маси, що ніби то їм це на користь виїде. Увесь час в 1918—20 рр. клялася вона на свій патріотизм і проливала кров українських селян та робітників на те тільки, щоб захистити найлютіших ворогів українського трудового народу, польську шляхту та румунських бояр, від революції, що котилася на них зі сходу. І нині осталися вона вірною собокою на услугах тих польських і румунських катів, дарма, що вони її тепер копають і до корита так легко не допускають.

Наляканє, що одурені ним українські трудові маси зрозуміли його спритний обман і готові дати йому належну відплату за зраду при першій нагоді, дрібнобуржуазне велмипатріотичне наше панство зовсім відіралося незалежності Західної України, тільки лепече щось то про автономію. Незалежність для українського панства тепер вже безпека, бо селяне і робітники били б за зраду до загину. Краще, отже, оставитись під захистом польських та румунських баґетів. Шо-ж до автономії, то її домагається воно просто тому, щоб не оєь задурити українських селян та робітників Західної України, а також придбати собі корито, бо при автономії є надії на посади, як це було за добрих царських часів.

Тимчасом трудові маси Західної України всі свої надії звернули на Радянську Україну. Щоби, отже, відвернути їхню увагу від сходу, українське панство в своїй пресі зі всієї своєї собачої сили обрїже Радянську Україну і цілий Союз Радянських Соціалістичних Рєспублік. Звісно, що це польській шляхті і румунським боярам дуже до вподоби. Же як сама польська, румунська і инша буржуазна преса бреше проти Радянських Рєспублік, але українська панська собача прислужниця її куди перевиснула.

Нащо далеко йти за примірами до "Діла", "Нової України" то-що, вистарить взяти української худіганської, жовті газети

в Канаді і Злуч. Державах. Багато знайдете в них вістей про страшні катування і муки українського населення в Польщі та Румунії? Чи протестують ці собачі рептіальні проти звірств польських та румунських катів? В новинах люди агадають тільки дещо і то все. Але за те переповнені вони неімовірними, найвідлишніми клеветами проти Радянської України, С.Р.С.Р. і проти комуністів. Цими наклепами і всякими подлимими видумками про большевицькі страхїття, пропаґанду, гроші, золото в жолудках і т. д. вони забавляють і туманять своїх читачів, щоб відвернути їхню увагу від тих страшних злочинів, які поповняють на трудових масах буржуазні бандити, а яким ця гадюча українська преса служить.

Польсько-шляхетська влада заборонила Українську Соціал-Демократичну Партію і її пресу, та поарештувала її провідників і редакторів, бо як каже, польський міністер внутрішніх справ Солтан, "її діяльність виразно комуністична, спрямована на шлях протидержавної акції і вона ставить собі за ціль відірвати "всходне воеудзтва" від Польщі". Польське панство і його опричники кричать: "На шибеницю за це тих комуністів!" А українське панство собі по собачому підтає: "На шибеницю їх!". "Діло" отверто денунціює українських соціал-демократів (навіть соціал-демократичний клуб в польських соймі), як комуністів, яких, як воно каже, підтримують ворожі державні сили. Кому служити і для кого та робити працюють ті українські дрібно-буржуазні гієни?

Кому робити прислугу подла робота українських патріотів, нехай послужить оєь маленький факт. Українські фермери і робітники Вєгровед, Алта, і околиці устроїли протестацийний мітинг проти звірського катування українського населення Західної України. Ухвалили резолюцію і подали до англійської газети "Vegeville Observer". І знаєте, що ця газета написала з приводу цього мітинґу? А так просто і отверто, що Польща і Румунія мають право таке робити, коли там якісь українські соціалісти хотять повалити польську владу. Українці, на думку цієї жовтої газети, мають повинуватися польським і румунським окупантам, в протиним разі вони не мають що надіятися чого иншого, як тюрми і кари. Ця сама газета поміщує також допис якогось Н. В. Сєклі, в якому так і сказано, що Румунія дїстала Буковину, як воєний здобуток і тому Українці не сміють там вчитися в своїй мові, мати свої організації, вести в своїй мові політичні мітинґи, бо це означало-б створення чужої країни в нутрі Румунії. На його думку, то "наші приятелі України" повинні допомагати Українцям в Галичині і Буковині зрозуміти, ідо вони мають користися румунським і польським законам.

І це не випадок, що ця газета, яка видається в заричівській кооперативній столиці, в містечку найславніших українських патріотів в Алберті, таку лекцію читає Українцям. Це-ж точнісінько те саме, що українські патріоти доносять до англійської преси і так інформують Англіїців. Чи-ж не заявляють вони беззастаново, що вони і ті Українці, що з ними, це народ консервативний, покінрий, шануючий закони тої країни, де він живе, любить панів, завжди моляться і дурається всяких небезпечних революційних ідей, що то тільки комуністи погані, бо вони бунтують народ проти панів і проти влади. Чи-ж дивно, що після цього буржуазна англійська газета вимагає цієї рабської лояльності від українського народу до його польських і румунських катів, якою так вихваляються українські патріотичні оєли? Вони ж всім своїм поступованням доказують, що стоять по стороні гнобителів укр. трудових мас.

Та не довго вже будуть вони тїшитися горем українського трудового народу і жити коштом його неволі і мук. Надїйде час, коли той народ повстане проти всіх своїх гнобителів і віддасть належну заплату і своєму зрадливому дрібнобуржуазному кодові.

Микола Любченко.

ТРАґЕДІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРИОТИЗМУ.

(Стаття для "Українських Робітничих Вістей".)

(Докінчення.)

III.

Мемуари Тютюнника й присвячено цій боротьбі проти України. Вони охоплюють час з 1920 по 22 рік — од спільного з Писудським невдалого походу на Київ аж до ліквідації того-ж невдалого осіннього рейду 1921 р., то б то всю добру активну українського полубоюфільства, найнещасливішої з орієнтації українського патріотизму.

Американські товариші, які добре стежили за подіями в краю, знають, що головною ставовою цієї орієнтації на дїлах — не лише національного, але й історично-соціального ворога — було політканство Петлюри, яке примушувало його кидатися в табір найбільших ворогів України й продавати їм своїх пробічників — українських патріотів.

Тютюнник, як живий свідок і учасник політканства, розповідає про його реальні наслідки. Коли по невдалому поході 1920 р. петлюрівське військо примушене було перейти Збруч, почався самий отвертий рабунк Яого військового майна. Розбуржуваючи та інтервюючи вчорашніх спільників, Поляки не стидилися захоплювати їхнє особисте майно, трохи не голими пускаючи нещасних "воєків", що своєю кровю завоявали добробут Польщі.

Інтервюваних тримано в неможливих умовах, головно дохолою конюиною від їхніх же коней; найтяжчий тюремний режим живився для того, щоби виробити з їх покірну масу, задатку йти на смерть після першого же розсаку свогого пана. В останньому пощастило Полякам — українських патріотів було перетворено їхньою мудрою політкою або в інертне бідло, або в бандитів-гуляк. Од

польських таборів і веде свій початок український бандитизм — нова стадія падіння українських патріотів. Юрби отаманів і отаманчиків трималися польською владою в кордонній смугі та в слухний час кидалися на українську територію, на радгоспи та цукроварні. Повертаючись зі здобиччю, отамани повинні були ділитися з хазяями. Вже в той час, коли з благословення Писудського було засновано "Партизансько-Повстанчий Штаб", який керував усією бандитською діяльністю на Україні, Поляки продовжували улаштувати на сусудьським, проводив загон та віддав розпорядження відкрити кордон. Він об'їздив ідеєм Писудського негайно розпочати будову матеріальної бази для "повстанців" та перевести на Волинь решту таборів.

І все це робилося по ратифікації Ризького Трактату. У стаття-якого ясно каже про відмовлення обох сторін від підтримки діяльності, скерованої проти другої держави. Щоби остаточно довести свою миролюбність, Поляки улаштують за допомогою українських патріотів відомий рейд Тютюнника (осінь 1921 р.)

У свій час, з захоплених при розгромі штабу Тютюнника матеріалів і документів, нам було відомо, що весь рейд було улаштовано П відділом Польського Генштабу. Документи ці почасти наводились і на сторінках американської преси. Але тепер, з того, що розповідає в своїх мемуарах Тютюнника, перед нами розкривається повна картина всього наскоку, з його підготовленням і наслідками. Ми тепер можемо безперечно заявляти, що наскок Тютюнника був для польського імперіалізму останнім очайдушим змаганням, останньою распачливою ставкою зланогого картограя. Ризький договір підписано і ратифіковано. Радянські подсоцтва приїхали в Варшаву.

Час починати здійснення мирних зносин. А радянська влада на Україні і не думала собі падати, як ні стараються отамани й отаманчики. Потрібний реванж за Київ, за Ригу. І тут кидатється останній козыр — улаштований ще в літку Партизансько-Повстанчим Штабом на чолі з Тютюнником.

Як розповідає сам Тютюнник у своїх мемуарах, польський генеральний штаб дав на організацію цієї інституції гроші, матеріальні засоби, приділив своїх офіцерів та наказав готуватися. Нарешті виступ було призначено на другу половину жовтня (фактично він почався 25 і 27 жовтня). В розділі VII своїх мемуарів Тютюнник наводить витяги з рапортів окремих начальників загонів; по цих документах можна поновити всі обставини готування наскоку. Дозволи на вивіз з таборів живої сили здобувалися не петлюрівцями, а самими польськими військовими урядами; люде перевозилися в спеціальних шалахах під виглядом робітників для маєтків. В Копичинцях 225 чоловіка було спочатку приміщено на горіщі будинку постерунку, а звідти вже партиями по 15-20 чол. розсилали по околицинних селах. Коли місцеві помішники довідалися про приїзд більшого числа бодзатинців Українців, вони заявили про це в Варшаву, що, мовляв, готується змова проти польськості. Приїхала спеціальна комісія з міністерства внутрішніх справ, довідалася в чому річ, та й поїхала, не склавши жадного акту.

Колі в Копичинському районі зібралось більш 500 чол., генштаба приїхав шеф Ш. віддалу експозитури П. відідав штабу поручник Ковалевський та загрозило, що коли за 48 годин всі люде не перейдуть на радянську територію, він їх зарештує та поверне до таборів. Тоді було призначено перерхід на 24 жовтня вночі. Однак, на цей час ще не приїхала зброя, яку одержали ранком 25-го в числі 4 кулеметів, 240 рушниць і 32 тисяч набоїв. Крім того, начальник постерунка передав "повстанцям" зброю, що була в його розпорядженні: це 1 кулемет, 50 рушниць, 12 тисяч набоїв і 50 пудів перекисліну. Вночі загон перейшов на українську територію, при чому на цю ніч польську кордонну варту, щоби уникнути непорозуміння, було знито. Офіцер польського генштабу поручник Шолін пішов разом з загонем на Україну. Так виконувався мировий договір.

Другу групу — в 1,500 чол. було переведено з таборів на ст. Моквіч, куди привезли й зброю — 400 рушниць і 20 кулеметів. З цієї групою пішов Партизансько - Повстанчий Штаб, а з ним ще кілька Поляків: поручник Ковалевський, поручник Маєвський та инші урядові генштабу. Польський ротмістр Княжедаушкї, який був приділений до Петлюри для особистого звязку з Писудським, проводив загон та віддав розпорядження відкрити кордон. Він об'їздив ідеєм Писудського негайно розпочати будову матеріальної бази для "повстанців" та перевести на Волинь решту таборів.

Отак почалося "повстання" в Україні, про яке довго галасувала еміґрація, як про гнів українського народу. Ця авантюра була останньою ставкою не лише для польського імперіалізму, але й для його наймита — українського патріотизму.

Причини невдачі цієї останньої ставки були відомими свогого часу: "повстання" не зустріло спичуття в селянстві. Шкаво почути ствердження цього від самого проводиря наскоку.

"Які-ж зміни настали на Україні? Чому рейд скінчився катастрофою? А зміни дїйсно зайшли. Бо нічим иншим не можна пояснити поразку північної групи й невдачу південної. Не буду вже говорити про абсолютну невдачу повстання. Були то зміни настрою в масах. А разом з зміною настрою змінялася й поведінка населення. Останє вже очумало від чаду громадянської війни,

пришло до висновку, що треба змінити здобуте в час революції. Тому то не тепло стрїнула нас Україна. Тому то населення у подавляючій більшості віднеслося до нас байдуже, а часом і отверто вороже. А без підтримки населення годі сподіватися успіху партизанських рейдів... Народ і не збрався повставати, а частина народу влягнена в військової шинелі — червоноарміїці доклали всіх зусиль, щоб у найкоротший термін зліквідувати силу, яка вносила заколот у життя України..."

І "всенародне повстання" повинно було ганебно закінчитися. Польський офіцер Ковалевський був важко поранений в бою під Миньками й умер в полоні, а поручник Шолін утік разом з Падієм на гостинну польську територію. Частина Тютюнника, який пощастило врятуватися від розгрому, було знову інтервювано, зброя в їх відібрана, — цілковита історія 1920 р., у всіх подробицях.

Цю статтю я присвячую, звичайно, не польському генштабу, а українським патріотам, але роля найвищої військової інституції сусідів Радянської України — оєстальїї шкава, що на неї варт трохи зупинитися. Улаштувавши після ратифікації Ризького трактату бандитський наскок на територію сусідів та безпосередньо взявши в цій злочинній акції участь через своїх офіцерів, Польський Генштаб примушено був заходиться біля ліквідації невдалого "повстання" та дипломатичних неприємностей, що виникли довкола всієї цієї брудної історії. Цю ліквідацію Генштаб перевів у довідку експозитури П. відідав штабу поручник Ковалевський та загрозило, що коли за 48 годин всі люде не перейдуть на радянську територію, він їх зарештує та поверне до таборів. Тоді було призначено перерхід на 24 жовтня вночі. Однак, на цей час ще не приїхала зброя, яку одержали ранком 25-го в числі 4 кулеметів, 240 рушниць і 32 тисяч набоїв. Крім того, начальник постерунка передав "повстанцям" зброю, що була в його розпорядженні: це 1 кулемет, 50 рушниць, 12 тисяч набоїв і 50 пудів перекисліну. Вночі загон перейшов на українську територію, при чому на цю ніч польську кордонну варту, щоби уникнути непорозуміння, було знито. Офіцер польського генштабу поручник Шолін пішов разом з загонем на Україну. Так виконувався мировий договір.

Другу групу — в 1,500 чол. було переведено з таборів на ст. Моквіч, куди привезли й зброю — 400 рушниць і 20 кулеметів. З цієї групою пішов Партизансько - Повстанчий Штаб, а з ним ще кілька Поляків: поручник Ковалевський, поручник Маєвський та инші урядові генштабу. Польський ротмістр Княжедаушкї, який був приділений до Петлюри для особистого звязку з Писудським, проводив загон та віддав розпорядження відкрити кордон. Він об'їздив ідеєм Писудського негайно розпочати будову матеріальної бази для "повстанців" та перевести на Волинь решту таборів.

Отак почалося "повстання" в Україні, про яке довго галасувала еміґрація, як про гнів українського народу. Ця авантюра була останньою ставкою не лише для польського імперіалізму, але й для його наймита — українського патріотизму.

Причини невдачі цієї останньої ставки були відомими свогого часу: "повстання" не зустріло спичуття в селянстві. Шкаво почути ствердження цього від самого проводиря наскоку.

"Які-ж зміни настали на Україні? Чому рейд скінчився катастрофою? А зміни дїйсно зайшли. Бо нічим иншим не можна пояснити поразку північної групи й невдачу південної. Не буду вже говорити про абсолютну невдачу повстання. Були то зміни настрою в масах. А разом з зміною настрою змінялася й поведінка населення. Останє вже очумало від чаду громадянської війни,

"РОБІТНИЦЯ"

Друге число ілюстрованого журналу вже вийшло. І мимоволі, по перечитанню цього числа, хочеться з задоволенням та переконанням крикнути:

Читайте всі "Робітницю"!

Чому-ж такий переконуючий оєлик? Тому, що подібно журналу працюючі українські маси за океаном ще не мали. В ньому є все, що прагне душа й ум робітництва та бідного фермерства. І спосіб редагування такий, що затирається різниця між мушкетерами-робітниками і жінщинами-робітницями. Журнал "Робітниця" — це необхідний духовний корм для одних і других. Оєь візьмім друге число:

Вступна стаття вніснє нам незвичайно гарно відношення робітників до жіночих організацій і щиро, по товаришськи висвітлює наші недолатки, яких треба позбутися. Друга стаття "Звірства польсько-польської влади" в подробицях, з фактами, дають нам вірну картину шляхетської самоволі та ще й портрет замученої української жінки Ольги Бєсаравової.

Літературний розділ — це справді мистецький розділ. Маємо в ньому невмиручі твори Івана Франка, прекрасний вірш талановитого пролетарського поета М. Тарновського і инші твори. Глибокий своїм змістом короткий нарис Василя Стефанюка переносить нас в старий край, між своїх рідних. А новела М. Ірчана "Мати", як не зворушить кожного читача, кожному читачу? Взагалі, треба привітати це, що т. М. Ірчан почав в кожному числі "Робітниці" поміщувати свої твори і цим самим дає змогу широкому працюючим масам знайомитися з його новою творчістю. Як довідуюсь, то т. Ірчан згодився постійно, в кожному числі містити свої нові, дотепер невідомі твори і з цього певно кожний буде задоволений та радий.

Оповідання А. П. "Два похорони" написанє нашим робітником, ясно представляє нам дає світи в капіталістичному світі.

В популярно-науковому розділі ми находимо початок незвичайно цікавої розвідки: "Як збудованє і як працює наше тіло". Же давно відчувався брак такої цікавої розвідки, а тепер ми можемо радіти, бо розвідка ця написана незвичайно зрозуміло і з ілюстраціями. "Кашель кровю" — стаття, потрібна для всіх. Продовження "Української граматики" також причиноється багато до освіти широких мас. "Розумні думки" великих світових людей, вчать нас чимало доброго. У розділі "Всячина" находимо незвичайно цікаві наукові і практичні відомости. Багато заступлена "Діточка Сторінка", видко, що українські робітничі й фермерські діточки цікавляться нею. Таки добре можна наруготатися з "Веселого кутика", а "Сторінка наших читачок" свідчать про велике зацікавлення "Робітницєю" так робітниця, як і робітнички.

Справді, журнал "Робітниця" своїм приступним — науковим матеріалом здобуває собі чимраз більшї симпатії серед українських працюючих мас Канади і Злучених Держав. Але обовязком кожного читача і читачки поширювати "Робітницю" скрізь а скрізь. Нехай не буде ані одного українського робітника й робітнички в американському континенті, які не були-би читачами й передплатниками цього цікавого журналу!

Хто пропускає таку нагоду освіти, як журнал "Робітниця", той самий шоб шкідить. Тому — замовляйте, передплатуйте і читайте "Робітницю" та других заохочуйте!

Передплата дуже мала, бо тільки \$1.50 на рік, 80 ц. на півріч або поодинокє число 10 центів. Домагайтесь "Робітниці" у всіх кнгарнях! наслідків петлюриногго полубоюфільства, що принесло кров на Україні і злиди в еміґрації, буде грізною передосторогом.

НОВА ПРОВОКАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ЖАНДАРМІВ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

ПРОВОКАЦІЙНИЙ ЗАМАХ НА ПОТЯГ СЛІДЧОЇ КОМІСІЇ.

ВАРШАВА. — "Кур'єр Польський" містить телеграму власного кореспондента з Львова з повідомленням про замах на потяг, в котрому їхала зі Львова до Варшави комісія, яка провадить слідство про катування та смерть Ольги Бесарабової.

У зв'язку з цим у Варшаві заарештовано академіка Степана Рудика, редактора українського журналу "Нова Культура". Слідство про той замах провадитиметься у Львові, куди буде відраджено заарештованого Рудика.

За повідомленнями інших газет — замах полягав в тому, що вагон, в якому повинна була їхати комісія, запалився. У цьому ж потязі їхав Степан Рудик. Охорона заарештувала його, очевидно, з провокаційною метою, щоб мати змогу обвинувачувати його за замах на слідчу комісію.

"ЗАМАХ" — ПРИЧПКА ДЛЯ НОВИХ АРЕШТІВ.

Львів. — Славетний "замах" на потяг дав польській жандармерії привід для дальшої провокації українців. В Галичині чинять нові масові арешти та труси.

Шовіністична польська преса урочисто заявляє, що при арештах знайдено "сензаційний" матеріал. Ця преса подає, що в потязі, призначеному для слідчої комісії, в якому згорів вагон, у кількох місцях знайдено вибухові матеріали.

Степана Рудика ув'язнено в окремішній камері. Відкривається нова сторінка величезної провокації польської жандармерії проти українців.

НЕ "МАЛА ПОЛЬЩА", АЛЕ ЗАХІДНА УКРАЇНА.

ВАРШАВА. — "Кур'єр Польський" подає подробиці масових арештів на "кресах". Газета заявляє, що серед арештованих — багато комуністів.

Між іншими газета повідомляє, що у Львові заарештовано центрального комітету Спілки Комуністичної Молоді Західної України. Газета пише, що поліція заарештувала усіх членів центрального комітету.

На допиті заарештовані заявили, що українські робітники вважають заселену ними країну не "Малого Польщею", а Західною Україною. Згідно з цією вимогою пролетаріату Західної України партія пере-

іменувала себе на "Комуністичну Партію Західної України". Так само переіменувалася й Спілка Комуністичної Молоді.

ПРОТЕСТ ПРОФСПЛОК.

Львів. — Рада професійних спілок в особі представників К. Желяшківича та д-ра Гершталера вручила львівському воєводі категоричний протест проти знущання поліції над арештованими.

У протесті говориться, що на протязі кількох тижнів громадська думка занепокоєна арештами, що чиняться в Галичині. Для ради професійних спілок в цьому не було нічого нового, тому що арешти тривають уже протягом кількох років і завше під час арештів знущаються. Влада не реагує на поведінку поліції й не загрожує дуже серйозними наслідками для української національності. Як на ствердження цих фактів в протесті вказується на знущання над Іваном Полюгою, студентом Федором Янурою, Петром Тимечком, Степаном Коцюбою та над багатьма іншими. Рада професійних спілок вимагає, щоб їй надалі було припинено знущання. Воєвода обіцяв, що в справі про знущання буде заряжено спеціальне слідство.

КАТУВАННЯ ВЯЗНІВ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Львів. — Поліція продовжує катувати політичних арештованих. Арештованого нещодавно Брехера поліція під час допиту біла 5½ годин, тобто від 6-ої до 11½ годин. Після катування, Брехера, роздягаючи, облили водою, голову зав'язали мішком і мучили електричним током.

КАПДАНИ — СИМВОЛ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.

ВАРШАВА. — У бюджетовій комісії союму обговорювали кошторис державної поліції. Українець Васильчук запропонував викреслити асігновку на купівлю капданів, заявивши, що капдани стали символом польської державності. Пропозицію Васильчука комісія відкинула. Після цього Васильчук запропонував припинити видачу коштів на утримання охорони. Ця пропозиція викликала надзвичайне обурення правих депутатів, що накинували на Васильчука з кулаками. Українські депутати залишили засідання.

МІЖН. ОРГ. ДОПОМОГИ РЕВОЛЮЦІОНЕРАМ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ.

Як читаємо в київському "Більшовику", минулого місяця відбулася в Києві загальноміська конференція осередків Міжнародної Організації Допомоги Революціонерам, на якій були зроблені доклади про загально-союзний з'їзд цієї організації і про положення в польських в'язницях. Після цього була ухвалена резолюція протесту проти катувань українських та польських робітників і селян.

Першим проявом незадоволення широким мас Польщі, каже докладчик, було збройне повстання в Кракові, яке було першим, попередженням для польської буржуазії. У відповідь польський уряд розпочав розправу з революційними елементами, пристосовуючи вивернені методи царського уряду, а саме нацькування однієї частини населення проти другої. В Польщі зараз особливо сильні переслідування українців та Білорусів. Польський уряд намагається пригрозити всі прагнення української громадськості. Переслідування українців нагадує середовище. Особливо сильні владри падають на компартію та на революційні елементи національних меншостей. Арешти провадяться так само по всій Галичині.

Переходячи до положення в польських в'язницях, тов. Скарбек каже, що через масові голодування, в'язням вдалося відвоювати поліпшення умов режиму, але кожний момент загострення революційної боротьби, репресії над в'язнями все збільшуються, причому особливо знущаються над українцями.

Наше завдання — каже тов. Скарбек — висловити найгостріший протест та заявити, що кожний крок польського уряду є під знаком ретельного догляду, заявити, що ми будемо п'ятувати польських насильників справжнім іменем варварів та злочинців. Хай вони знають, що міжнародний пролетаріат розігне ці злочинні акти, як кровожадні методи польської буржуазії в їх класовій боротьбі.

З докладом про положення в в'язницях Польщі в Галичині виступав тов. Скарбек. Останні відомості про положення в в'язницях Польщі й Галичині особливо про положення в підшефній Київському відділу МОДР-у львівській тюрмі, каже тов. Скарбек, своєю кошмарністю переважає всі страсті, що їх вживає-ть по царських в'язницях. В'язні дведені кошмарним режимом до розпущення; для того, щоб сповістити широкі маси про всю лють тюрмників та про їх гідке знущання над

Положення в польських в'язницях.

З докладом про положення в в'язницях Польщі в Галичині виступав тов. Скарбек. Останні відомості про положення в в'язницях Польщі й Галичині особливо про положення в підшефній Київському відділу МОДР-у львівській тюрмі, каже тов. Скарбек, своєю кошмарністю переважає всі страсті, що їх вживає-ть по царських в'язницях. В'язні дведені кошмарним режимом до розпущення; для того, щоб сповістити широкі маси про всю лють тюрмників та про їх гідке знущання над

Резолюція протесту.

Зібрання по докладу про положення в польських в'язницях одностайно ухвалою таку резолюцію протесту: "Заслухавши доклад тов. Скарбека про стан політичних в'язнів в польській республіці зібрання загально-Київського Губвідділу МОДР-у з безмежним обуренням пламує ганьбою гідких тюрмників бур-

жуйної й шляхетської Польщі. Скажені знущання, що їх завдають польські кати своїм полоненим — найкращим дітям українських та польських робітників і селян, примушують нас, робітників і селян видіючої Радянської України збільшити нашу працю допомоги нашим братам і сестрам, які мучаться в буржуазних катівнях. Зібрання делегатів Київського Губвідділу МОДР-у вважає конче потрібним особливо збільшити допомогу підшефній львів-

ській в'язниці, де катування, що їх роблять нашим товаришам польські криваві пси міжнародного капіталу досягли нечуваних розмірів. Посилаючи ще раз та ще раз свої класові прокльони цивілізованому убийцям — найтатом польського капіталу ми палко вітаємо наших братів і сестер політичних в'язнів у Польщі. Смерть польському та міжнародному капіталові! Хай живуть герої — борці польської революції!"

Хоч і з найтатом, — З ким хочете ви любі, Тільки не з панями!" Тов. Чарчук дав візит про життя Т. Шевченка. Візит мав дати т. Босович, але що згаданий тов. виїхав до Едмонтона організувати відділ Укр. Р. Дому, то в останній дні його місце займав тов. Чарчук. І хоч згаданий тов. Шевченко дав візит на п'ятницю, але мені коротенька шпра промова робітника-майстра краще подобається, як високі фрази якогось панка.

Тов. Клібановський дав візит на тему Шевченко-Революціонер. В своїм візиті він все поклався на твори Шевченка, переплітаючи його цитати з них. Він ясно доказав, що Шевченко був борцем і спіном білого, поневоленого українського народу, який стояв на панщині. Минула панщина, але не минула суспільна кривда. Шевченко жив за панщини то в п'ясар про панщизну кривду. Читачи Шевченкові твори, бачимо і відчуємо ту саму кривду, той сам образ неправди і неволі і тепер, тільки тепер вже не так, як в панщизняний час, тепер тільки в капіталістичних рамках все по культурному.

Хіба-ж злидні матері робітничі ні не такі самі, як матері кріпачки? Хіба вони легкі? Як Шевченко пише: "А батько умер на панщині. А діти розбрелися поміж людьми мов мишенята. Брати на панщину ходили. А сестри у наймах вирости, у наймах коси поносили, у наймах умре". Так було за панщини. А нині хіба ліпше?

Батько згинув в копальні, або в фабриці машина його потерла. А брати ходять до той самої копальні і фабрики і гинуть як і батько. А сестри вже й в наймах місця не мають і гинуть на капіталістичній шпінку без людського захисту.

І це стане нам зрозумілим, коли ми переглянемо твори Шевченка. У них ми знайдемо сотні доказів, що Шевченко був революціонером, що Шевченко був за Україною без хлоба і пана, якої вона є тепер.

Тов. К. заявив, щоб кожний робітник і робітниця читали твори Шевченка та дали певну відповідь "нашим" панам, котрі говорять, що Шевченко був за такою Україною, якої вони бажають, себто і з хлбом і паном. Було багато гарних деклямацій, що т-ки і товариші влучно деклямували що здалось би згадати, але часу замало. Я бажаю Вам товаришки і товариші яскравшого успіху. Око.

В неділю, 6 квітня ввечері сходилося українське робітничче Едмонтону до Укр. Р. Дому і стрілецька кріпка на підвісницю, прибрано в зелені явни та колорують квіти плетени вінками. Кожний з присутніх піднятий духом, що може святкувати цей день в своїй хаті, як сказав поет: "В своїй хаті своя правда і сила і воля". Навіть робітничі релігійні погляди прийшли святкувати цей день до Укр. Р. Дому. Іх робітничі совісті вказали їм йти святкувати пам'ять нашого генія, до той інституції, де нема ні хлба ні пана а всі рівні.

Після 7-ої години зала переповнена. Т-ка Анна Зеня привітала присутніх вступним словом та сказала, що Т. Шевченко віддав ідею своєю життя за поневоленого, тому ми, робітничі і робітнички, завше шануємо його пам'ять, і наведе його слова: "Робітничим умам, робітничим умам! Думати, світ, утрати і посягати жать". А далше хор під проводом т. Д. В. відспівав "Заповіт", музика Брешневського. Хоч досить трудний спів, однак випав вдоволяючо. Потім співаки деклямували, солов'ї співи, дубети, терети та літоча оркестра. Друга вітала кожний виступ гучними оплесками. Хоральні пісні були: "Думи мої" — муз. Волошинська; "Чого мені тяжко" — муз. Ворошинова і "Прощай Червоний" — муз. Вериківського.

З особня треба згадати дуже гарне слово т-ки М. Шевчук, контроль — "Вечір на Україні". Т-ка Шевчук — це любимица едмонтонської публіки і на це вона дійсно заслугоє. Ті співи завжди хотілось б слухати. Т-ки Д. Юркіна і Е. Якимчук дуже гарно виконали дует "Сонце захопить"; т-ки Якимчук, Воркун і Шевчук відспівали тернет "Мені тринадцятий минало". Тернет згаданих товаришок, кол-во вони не співали, публіка завертає по кілька разів. Коли кілька оголосялись їх точку, на самі звуки оплески. Т-ки Стринька і Шевчук відспівали дует "Нашо мені чорний бров". Сухолучи їх спів, не одна дівчина справді сумувала в сль: "Чи що мені краса мов коли нема долі". Сльми горі — натерпілися дівчина, дочка робітника-залидника, працюючи на ситин-неробіт. І пераз гарна, уродлива, змрує свій кір по наймах і ніх і страшиє свою долю.

Т-ка К. Копанюк виголосила візит: "Життя дола в творч. Т. Шевченка". Вона згадала, як Шевченко боров над горем поневоленого народу, а найгірше над його дочками-дівчатами, котрі падали жертвою нахлибних панів.

"Не жальтеся на панів лукавих, Бо згинете осміяні!" Каже Шевченко. "Кохайтеся

...Ой! Бах — бах — ба-а-ах! ...видче... швид... че-че!... — Господи боже, розсуди нас!... Бах — цинь — виййй!... ..! за що, за що?... ..Водила ти мене мамо в колісці придушити... ..Бабах — бах! — Швидче... швидче... Бах — бах! — Рррааа!.. ра-а-а-а-а!.. Вітер, як по телеграфі доносить зловж лінії і забити сіном обличчя неприродно кривляється та викликає з себе дикий крик. — Гурра-а-а! Гурра-а-а! А-а-а-а-а! Зривалися і бігли. Кожний біг самий, не міг оглядатися. Окид цей був твором людського божества і на хвилину вбивав всі думки в людини. Люди не знали навіть, як піднімаються їх ноги, вони тямали цей один дикий оклик і ревіли, як звірі, заслиновалися, падали поцілені, окривавлені і ще крипили божеством пісню: — Гуррааа! рррааа... ааааа!..

Хто впа, хто залишився, а хто біг — ніхто не знав. Добігли до високого насипу і як-би нічого не було скочили в глибокий рів. Валася "ворожі" трупи, застигли, завіяні свіжим сіном. Під низьким прикриттям смерекових віток в кути окопа лежав обличчям до землі бородатий вояк і кров його топила сніг, же й пара парувала. Залишилися трупи, "ворог" утік. Переможці, які цілком не були подібні до них, кудилися в окопі, ховали голови від вітру і мовчки ждали. Час від часу долітали слова. "Я думаю що він так, аж глип — кров... ..Помишались ми, чи таки впаала сила народу? Нема там Петра, Юрка, Василя? (Далі буде.)

Хіба-ж злидні матері робітничі ні не такі самі, як матері кріпачки? Хіба вони легкі? Як Шевченко пише: "А батько умер на панщині. А діти розбрелися поміж людьми мов мишенята. Брати на панщину ходили. А сестри у наймах вирости, у наймах коси поносили, у наймах умре". Так було за панщини. А нині хіба ліпше?

Батько згинув в копальні, або в фабриці машина його потерла. А брати ходять до той самої копальні і фабрики і гинуть як і батько. А сестри вже й в наймах місця не мають і гинуть на капіталістичній шпінку без людського захисту.

І це стане нам зрозумілим, коли ми переглянемо твори Шевченка. У них ми знайдемо сотні доказів, що Шевченко був революціонером, що Шевченко був за Україною без хлоба і пана, якої вона є тепер.

Тов. К. заявив, щоб кожний робітник і робітниця читали твори Шевченка та дали певну відповідь "нашим" панам, котрі говорять, що Шевченко був за такою Україною, якої вони бажають, себто і з хлбом і паном. Було багато гарних деклямацій, що т-ки і товариші влучно деклямували що здалось би згадати, але часу замало. Я бажаю Вам товаришки і товариші яскравшого успіху. Око.

жуйної й шляхетської Польщі. Скажені знущання, що їх завдають польські кати своїм полоненим — найкращим дітям українських та польських робітників і селян, примушують нас, робітників і селян видіючої Радянської України збільшити нашу працю допомоги нашим братам і сестрам, які мучаться в буржуазних катівнях. Зібрання делегатів Київського Губвідділу МОДР-у вважає конче потрібним особливо збільшити допомогу підшефній львів-

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В ЕДМОНТОНІ.

Хоч і з найтатом, — З ким хочете ви любі, Тільки не з панями!" Тов. Чарчук дав візит про життя Т. Шевченка. Візит мав дати т. Босович, але що згаданий тов. виїхав до Едмонтона організувати відділ Укр. Р. Дому, то в останній дні його місце займав тов. Чарчук. І хоч згаданий тов. Шевченко дав візит на п'ятницю, але мені коротенька шпра промова робітника-майстра краще подобається, як високі фрази якогось панка.

Тов. Клібановський дав візит на тему Шевченко-Революціонер. В своїм візиті він все поклався на твори Шевченка, переплітаючи його цитати з них. Він ясно доказав, що Шевченко був борцем і спіном білого, поневоленого українського народу, який стояв на панщині. Минула панщина, але не минула суспільна кривда. Шевченко жив за панщини то в п'ясар про панщизну кривду. Читачи Шевченкові твори, бачимо і відчуємо ту саму кривду, той сам образ неправди і неволі і тепер, тільки тепер вже не так, як в панщизняний час, тепер тільки в капіталістичних рамках все по культурному.

Хіба-ж злидні матері робітничі ні не такі самі, як матері кріпачки? Хіба вони легкі? Як Шевченко пише: "А батько умер на панщині. А діти розбрелися поміж людьми мов мишенята. Брати на панщину ходили. А сестри у наймах вирости, у наймах коси поносили, у наймах умре". Так було за панщини. А нині хіба ліпше?

Батько згинув в копальні, або в фабриці машина його потерла. А брати ходять до той самої копальні і фабрики і гинуть як і батько. А сестри вже й в наймах місця не мають і гинуть на капіталістичній шпінку без людського захисту.

І це стане нам зрозумілим, коли ми переглянемо твори Шевченка. У них ми знайдемо сотні доказів, що Шевченко був революціонером, що Шевченко був за Україною без хлоба і пана, якої вона є тепер.

Тов. К. заявив, щоб кожний робітник і робітниця читали твори Шевченка та дали певну відповідь "нашим" панам, котрі говорять, що Шевченко був за такою Україною, якої вони бажають, себто і з хлбом і паном. Було багато гарних деклямацій, що т-ки і товариші влучно деклямували що здалось би згадати, але часу замало. Я бажаю Вам товаришки і товариші яскравшого успіху. Око.

ЗАЯВА ЗАХІДНОГО ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ.

За останній час наслідки до З.О.К. скарги від товаришів на деяких людіів, що прикриваються "діяльними" членами Ст. У.Р.Д. позичають в товаришів гроші "на вічне віддання", як то кажуть. Товариші звертають на увагу, чому ми не нап'ятуємо поступку цих людей в газеті. З.О.К. здержується від публікації імен цих людей в газеті, але на цій місці категорично заявляє:

1) У філіях і відділах Ст. У.Р.Д. на заході Канади не приймають ніяких "психологів" без посвідки Екс. Комітету або Зах. Окр. Комітету, потверженої підписами голови, секретаря і печаткою;

2) Не приймають ніяких колекторів без такого самого потвердження, за відмінок, коли не робить відділа в своїй місцевості, за що сам відповідає;

3) Всяких людей, що "зичать" гроші, покликаючись на себе, як на членів Ст. У.Р.Д., головню між майнерами на заході, пропонується геть гнати від себе. А коли ви, товариші, даєте цим людіям гроші, то відтак не йдть зі скаргами до З.О.К., але винуйте самі себе. Звертаємо також увагу, що лаючи гроші, ви тим самим плекате паразитів в робітничій громаді.

Щоби подібного більше не повторювалося, З.О.К. дає від себе ще пересторогу до членства Ст. У.Р.Д. на заході і просять поступати після цих вказівок.

I. Клібановський, секретар З.О.К.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ В АЛБЕРТІ.

Товариші Фармери! Західний Окружний Комітет Ст. У.Р.Д. рішив вислати на дніх до Вас організатора, який дасть Вам моральну піддержку в організації.

З гори значаюче, що організатор не іде за доларами, як це Ви привикли не без причини дивитись на "організаторів", висланих іншими організаціями, або гуртками людей. Наш організатор іде для дійсної Вам допомоги, але-ж Ви самі знаєте, що йому треба, якщо не жити, то хоч животіти, якщо не буває з робітничими організаціями. Тому ми просимо Вас, товариші фармери, збачайте на мітингах для него колекту на одержання та на дальшу подорож, а за кожний цент Ви дістанете звіт. Сподіємось, що Ви шире привітаєте нашого-свого організатора, завдання якого буде помогти Вам організуватися і йти в цій роботі разом з робітниками.

За інформаціями вдавайтеся до Зах. Окруж. Комітету: Ukrainian Labor Temple, 10628-96th Str., Edmonton, Alta.

З тов. привітом, I. Клібановський, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Прочитесь всіх тих товаришів і організацій, що випозичили книжки з бібліотеки відділу Укр. Р. Дому в Вінніпегу, щоби якнайскорше звернули їх до бібліотекаря, інакше імена їх проголосять в газеті. Ця увага відноситься так до товаришів і організацій в Вінніпегу як і поза Вінніпегом. Бібліотекар.

Кожний класово свідомий робітник повинен передплачувати і читати робітничу газету

The WORKER

Офіційний орган Робітничої Партії Канади.

Передплата на рік виносить \$2.00, на піврік \$1.00.

Зашліть передплату такі ще нині!

Адреса: THE WORKER, Room 301, Turrell Bldg, 95 King St., East, Toronto, Ont.

М. ІРЧАН.

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог".)

(Продовження.)

Руками й ногами дряпалися, підпирались рюшницями, падали, піднімалися і знову діали. Повільно, причаено, з запертим відходом. То приставали, то знову рушали. А метелиця ще лютище вила-заввала, якби боролася з цими нещасними людіями, що наперекір її сил пруться вперед.

Всі знали, що ось-ось зустрінуться з подихом смерті, який міцнійший від буйного морозного вітру. Чия черга сьогодні? Ніхто не знав, але кожний думав, що не його.

Пшли довго, дуже довго і дивувалися, чому "ворога" немає. Може утік, може заховався в село від цього пекла?

Але ні! Ось перед очима замаячило щось в сніговому тумані. Щось глухо грюкнуло, раз, другий, третій. Вітер надів уриваний крик, а де зараз-же розірвав його на тисячу частин, завив зловіщо і помахав в безвісті.

— Швидче, швидче! — хрипів хтось з боку. Так, це мавбу була передня сторожа, що побачила наступаючого "ворога", вистріляла декілька разів і утікла до своїх. Там, вперед, готуються вже приймати гостей.

Задихані, зіпрілі вояки намагалися бігти, але падали і хвилиною відпочивали. Потім зривалися і знову йшли. Рушничі обніти обом руками, як обнімає мати дитину, бо годі держати холодне залізо в руках.

— Швидче, швидче! — знов хрипів знайомий голос в сніговій пітьмі.

Матвій Шавала йшов, як всі в рідкому ряді і невеселі думи мучили його. Він згадав, що на його хаті в рідному селі певно вітер порозивив сніпки і сніг мете в стіни і нікому накрити хату, бо стара жінка нездужає. Забував він, що йде в гордо смерті, в чорну пашу кровавого бога... Він тихо шептав для себе молитву і сам не чув її. Рвав її вітер-силач з собою і рвав цілу душу Матвія Шавали.

— Помилуй мя боже по великій милості твоїй, якоже ми осталяєм довжником нашим — аминь... "І Матвій аж пристанув. Він хотів згадати молитву, бо забував, але в тій хвилині перед ним розступилася заметіль і який сонце, що обірвалося з своїх висот, розбилось салпучим вогнем на всі боки. Разом з вітром застогнала страшна сила, аж земля задрожала. І Матвій впав в глибокий сніг.

Почалася гостинність. Обірвані сонця все частіше розвівали снігову заметіль і сіяли смерть. Це "ворог" кидав з близьких окопів на привітання бомби.

— Швидче, швидче вперед! — хрипів з боку знайомий голос. — Помилуй мя боже по великій милості твоїй... — Швидче... швид... шв... Губилися окопи в метелиці і грохоті бомб. Матвій піднісся, хоч добре було лежати йому. Він все ще не міг найти своєї молитви і кидав добрими очима то в право, то в ліво і шукав своїх товаришів. І намагався всіми силами йти вперед, щоб не залишитися з задку. Його дряхлі — старі груди задихалися, важко було дихати, йти.

— Ша... Швид... че-че... — лийчи милості твоїй... Ой! Це найблищий товариш Матвія з правого

боку впа. Хто він — не знати в цій пітьмі. — милуй мя господи... Вояки почали падати ненадійно, густо. Йшли і падали, а інші думали, що це з утоми. На білих складках плаща і на снігу являлися пята червоної крові, але метелиця розносала ці пята на всі боки, завивала і білі плащі і вбиті людські тіла під ними.

Вже не йшли білі постаті далі. Вони позанурювалися в сніг і годі було пізнати, хто ще живий, а хто вбитий. Однаково прикривала метелиця одних і других.

Всі зрозуміли. Вони близько "ворога". Якби був погідний день, то тяжко було-би так близько дійти. І як-би не було метелиці, то смерть була-би страшніша. А так вона находить ненадійно, таємно. Людина переконана і навіть не чується. Ні висту кузь не чути, ні вистрілів. Шось вперед гуркотить, але-ж це метелиця шибается поміж смереками і вие, скажене.

Закостенілими руками брали рюшничі і стріляли — грілися. Нікого не бачили перед собою, але стріляли. Стріляли і знов кровавилися, падали мертві. Видавалося, що їх кулі завертали метелиця назад і вони біли їх самих.

Стріляли довго, аж цівки топили сніг, що осідав на них. Як довго, ніхто не знав, як не знав також, чи не ранок, чи полудне, чи вечір. — ...господи, по великій милості твоїй... — Бах — бах — ба-а-а-ах! — ...че... видче... швидче! — Ба-а-ах!

—

